

Öppningsanförande i sammandrag, SLC Nylands höstmöte 23.11.2021, Saga Congress, Vanda
Thomas Antas, förbundsordförande

Bästa medlemmar av Nylands svenska producentförbund
Bästa inbjudna gäster

Ni är varmt välkomna till Nylands svenska producentförbunds höstmöte. Nylands svenska producentförbund. NSP. Så heter vårt förbund tills vidare. Om en liten stund kommer vi förmodligen att godkänna nya stadgar för vårt förbund. Det innebär att förbundet byter namn och kommer att heta SLC Nyland också officiellt.

Namnändringen är inte den största eller den viktigaste delen av stadgeändringen. Den har egentligen två grundläggande målsättningar. Å ena sidan behöver vi en organisation som är anpassad till en krympande medlemskår. Allt färre har tid att sätta på gemensamma ärenden mot en blygsam ersättning.

Den andra sidan består av att ta vara på och värna om det faktum, att vår organisation, dess uppgift och existensberättigande alltid utgår från den enskilda medlemmen. Vi behöver en organisation som snappar upp våra lokalavdelningars och fältets röst. Vi har i slutändan inget annat uppdrag än att driva våra medlemmars gemensamma intressen.

Tiden får utvisa hur väl stadgeändringen fungerar, om höstmötet väljer att godkänna den. De nya stadgarna innehåller ett helt nytt organ, ett fullmäktige, där lokalavdelningarna är representerade, vars medlemmar i praktiken utses direkt av lokalavdelningarna.

Jag upplever också att det är viktigt att fullmäktige får en riktig, permanent ordförande med tillträde till styrelsens möten. Det ger fullmäktige den legitimitet som organet har och skall ha. Det ger också förbundet ett nytt ansikte utåt.

Många av våra medlemmar mår dåligt. Flera år av dålig ekonomisk utveckling i kombination med missväxt och en samhällsdebatt som kan kännas skuldbeläggande har fått strängen att nå bristningsgränsen för åtminstone en del av oss. Vad kan vi göra?

Förbundet fortsätter att föra en saklig debatt om såväl klimat som andra frågor. Vi försöker påverka överallt där det är möjligt att förbättra både ekonomiska och andra förutsättningar att utöva primärproduktion och få sin utkomst av det. Det här är ett långsiktigt arbete och resultaten kommer i små portioner över en lång tid.

Om du mår psykiskt dåligt, känner att du inte orkar, att din livssituation är övermäktig, så har jag ett enkelt råd. Sök hjälp i tid. Ju tidigare man gör någonting åt saken, desto bättre. Det må sedan gälla psykisk ohälsa eller ekonomiska problem. Det blir sällan bättre av att bara vänta och hoppas. Vi måste också lära oss vara barmhärtigare mot oss själva och varandra. Det är ingenting att skämmas för, om man råkar ut för depression eller utbrändhet. Absolut ingenting att skämmas för.

Jag vill lyfta fram ännu en aspekt. Vi brukar ofta prata om att vi ska vara tacksamma för det arbete tidigare generationer har utfört. Tyvärr har det för många blivit en belastning. Inget fel på tacksamheten, men för många kan det bli en börda, en skuld. Jag tycker att det är viktigt att vi är tydliga med att vi inte är skyldiga tidigare generationer att fortsätta till vilket pris som helst, med den egna hälsan som insats. Det är tillåtet att avstå.

Den exceptionella kostnadsstegring som har drabbat vår näring under en kort tid har öppnat en del ögon. Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä kallade tidigare i höstas till en så kallad rundabordsdiskussion med handel, förädlingsindustri, den politiska makten och primärproducenterna vid samma bord. Inga snabba korrigeringar är dock att vänta från sådana diskussioner, även om åtminstone jag hoppas att de får en fortsättning.

De allra flesta börjar nu förstå, att vi inte kan trygga jordbrukets lönsamhet med mera eller nya stöd. Det behövs pengar från marknaden. Det behövs fungerande mekanismer för en prisbildning som återspeglar förändringar i kostnadsstrukturen. Det behövs tydliga och fungerande mekanismer för konsumenterna att visa sina preferenser. Vi kan inte hur länge som helst producera till priser som inte täcker produktionskostnaderna.

Utformningen av den nationella CAP-strategin är inne på slutrakan, men det är klart att olika klimatåtgärder kommer att få en stor tyngd under följande programperiod. Fokus kommer alltså att skifta från vattenvård och näringsämnesutlakning till kolbindning. Våra klimatåtgärder kommer bland annat att handla om att binda kol i marken. Det innebär bättre markstruktur och bättre bevarande av näringsämnen i odlingsjorden. Det innebär också att odlingsjorden bättre tål olika extremer, i form av både väta och torka.

Det återstår naturligtvis en massa intressebevakning ännu för att få detaljstyrningen av den nya programperiodens åtgärder att så väl som möjligt lämpa sig för praktisk odling. Jag är övertygad om att vi kan uppnå en win-win-win-situation med bättre bördighet, mindre näringsämnesutlakning och klimatnytta samtidigt. Det kommer att kräva att vi lär oss nya saker om bland annat mikrobernas betydelse för odlingsmarken.